

Warszawa, 25 kwietnia 2023 r.

Protokół piątego posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Młodzieży

Dnia 25 kwietnia 2023 r. odbyło się posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Młodzieży, którego tematem było „Wysłuchanie publiczne w sprawie praw uczniowskich”. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele kilkudziesięciu organizacji społecznych, rad młodzieżowych i samorządów uczniowskich. Efektem posiedzenia będzie utworzenie Zespołów Roboczych, które opracują propozycje zmian legislacyjnych w systemie edukacji, z uwzględnieniem szacunku dla praw uczniowskich.

Otwierając posiedzenie **Wicemarszałek Senatu Gabriela Morawska-Stanecka**, podkreśliła, że godność i wolność człowieka są zagwarantowane w Konstytucji RP i dotyczą każdego - dorosłych, dzieci i młodzieży. Szkoła powinna uskrzydlać, pomagać realizować pasje i marzenia, powinna także dawać poczucie bezpieczeństwa. Pani Marszałek zwróciła uwagę na trudności we wprowadzaniu zmian w kodeksie karnym w celu rozszerzenia definicji mowy nienawiści o tożsamość płciową i orientację seksualną oraz definicji gwałtu.

Alina Czyżewska z Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska uważa, że problemami z jakimi mierzy się szkolnictwo nie jest aktualnie będąca u władzy partia polityczna, czy też Minister Edukacji lecz swoisty marazm. Jej zdaniem w szkołach rządzi zwyczaj, a nie prawo. Prawo może nas karać, nie zaś chronić. Jej zdaniem do poprawy sytuacji należy zmienić szkołę w środowisko demokratyczne i praworządne, takie jak nakazuje Konstytucja RP, Karta praw podstawowych Unii Europejskiej czy Konwencja o prawach dziecka.

Bartłomiej Gawrecki z Green Rev Institute podniósł problem niedostępności w szkołach posiłków roślinnych dla wegetarian i wegan. To rodzice, respektując wybór dziecka, powinni decydować o tym jak ono będzie odżywiać się.

Aleksandra Sroka z fundacji Varia Posnania omówiła warunki nauki ukraińskich uczniów w polskich szkołach po 24 lutym 2022 r. W Poznaniu dla 440 uczniów z Ukrainy w wieku 14–19 lat przygotowano tylko 4 oddziały przygotowawcze, choć zgodnie z ustawą

oddział taki powinien liczyć maksymalnie 25 osób. Brak odpowiedniej liczby oddziałów utrudnia nie tylko naukę języka polskiego, ale też integrację z polskimi rówieśnikami.

Konstantyn Surkov z fundacji Varia Posnania uważa, że samorzady uczniowskie mogłyby stać się kuźnią dla przyszłej kadry urzędniczej i administracyjnej demokratycznej Ukrainy.

Oskar Frydrych reprezentujący Młodzieżowy Sejmik Województwa Świętokrzyskiego zauważył, że uczniowie znają swoje prawa ale często nie znają statutów szkół, które te prawa ograniczają. Nauczyciele często wykorzystują tę sytuację, aby „spacyfikować” niepokornych uczniów.

Lena Błaszczyńska zwróciła uwagę uczestnikom posiedzenia na nieprecyzyjne zapisy statutów określających strój szkolny.

Wiktoria Faliszewska reprezentująca Młodzieżowy Sejmik Województwa Świętokrzyskiego zauważyła, że często uczniowie nie mają dostępu do statutu szkoły, w której się uczą. Czasem statut jest bardzo ogólnikowy, brakuje np. objaśnień praw przysługujących uczniom.

Maciej Nadzikiewicz z Wikimedia Europe uważa, że uczniowie nie mają wpływu na podstawę programową, która tworzona jest w Ministerstwie Nauki przez ekspertów. Materiał i sposób nauczania jest tym samym narzucony „z góry”.

Zdaniem **Igora Jędrzejczaka reprezentującego Parlament Młodych Rzeczypospolitej Polskiej** statuty szkolne są często przyjmowane wbrew obowiązującym przepisom prawa. Jako przykład podał wystawianie ocen cząstkowych z zachowania, co nie powinno mieć miejsca.

Anna Dęboń reprezentująca Stowarzyszenie dOPaminaLab za dziwną uznała sytuację, że o prawach ucznia trzeba mówić na specjalnie zwołanych konferencjach, podczas gdy ich przestrzeganie powinno być obowiązkiem nauczycieli.

Jan Pieniążek z fundacji Varia Posnania stwierdził, że na 100 przeanalizowanych statutów szkolnych żaden nie był w 100% zgodny z obowiązującym prawem. Niezrozumiałe jest, jego zdaniem, dlaczego dyrektorzy szkół nie realizują zaleceń kuratorów oświaty.

Posel Franciszek Sterczewski uważa, że prawa uczniowskie powinny być respektowane a dzisiejsze spotkanie służy wysłuchaniu głosów młodego pokolenia.

Feliks Napierała z fundacji Varia Posnania będący osobą transpłciową podkreślił, że w Polsce prowadzonych jest bardzo mało badań nad takimi osobami. Przekazał uczestnikom posiedzenia, że 50% uczniów transpłciowych doznało agresji słownej ze strony rówieśników jak i nauczycieli.

Tomasz Bidziński uważa, że potrzebna jest rzetelna edukacja seksualna. Wiedza na ten temat przekazywana w ramach Przygotowania do Życia w Rodzinie jest, jego zdaniem, niewystarczająca.

Szymon Cichy reprezentujący Samorząd Uczniowski Elektronicznych Zakładów Naukowych we Wrocławiu uważa, że uczeń ma prawo do krytyki, a za nią nie powinien być przez nauczycieli karany.

Bartosz Mastalerz z fundacji Skawinow podniósł problem słabego przygotowywania uczniów do rozmów z potencjalnym pracodawcą. Uczniowie nie są też informowani jak rozpocząć własną działalność gospodarczą.

Mikołaj Hetzig z Młodzieżowego Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego uważa, że szkoła, która nie realizuje funkcji społecznej jest złą szkołą.

Hubert Taładaj reprezentujący Parlament Młodych Rzeczypospolitej proponuje powołanie Rzecznika Praw Ucznia, który współpracowałby z Rzecznikiem Praw Dziecka.

Dagmara Adamiak z Fundacji Równe podniosła sprawę molestowania seksualnego w szkołach. Jej zdaniem nadal sytuacje takie nie są odpowiednio nagłaśniane, co powoduje że sprawcy mogą czuć się bezkarni.

Senator Ewa Matecka uważa za konieczną zmianę definicja gwałtu, jednakże Minister Sprawiedliwości zdaje się, jej zdaniem, nie dostrzegać tego problemu.

Miłosz Zieliński z Młodzieżowej Rady Miasta Torunia pytał czy strach powinien być metodą nauczania w szkole ? Wskazał też na konieczność zróżnicowania praw i obowiązków osób pełnoletnich i niepełnoletnich.

Zamykając posiedzenie, **przewodniczący zespołu senator Jerzy Wcisła** podkreślił, że dziś mogliśmy stworzyć przestrzeń dla dyskusji i wypracowania konstruktywnych rozwiązań. Rekomendacje Zespołów Roboczych będą przyczyniać się do poprawy sytuacji w polskim systemie edukacji.

(P.B.)